

Decize

De strategische locatie van Decize, op een rotsachtig eiland midden in de Loire, op de grenzen van de Nivernais en Bourbonnais, een verplichte doorgang voor verschillende oude handelsroutes (Moulins-Auxerre en Autun-Bourges) rechtvaardigde al heel vroeg de bouw van een kasteel, dat zicht had over de Loire.

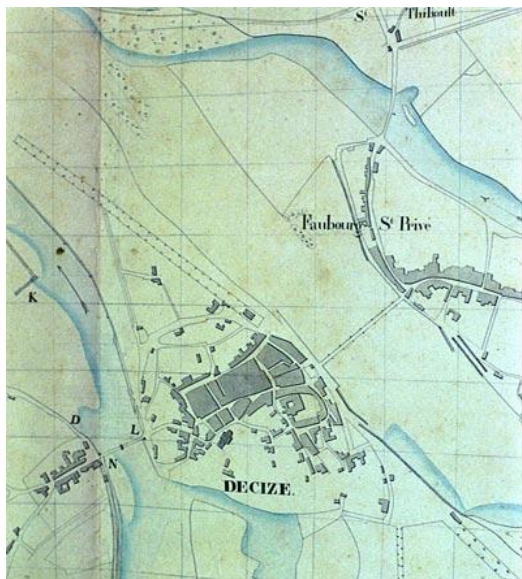

De stad is hierdoor ontwikkeld en beschermd door drie opeenvolgende stadsomheiningen met de torens en muren.

De laatste muur, waarvan een aantal torens resteren is gebouwd aan het einde van de 12e eeuw, in opdracht van graaf Pierre de Courtenay.

Voor lange tijd, is de stad beschermd gebleven door deze muren. Om de stad binnen te komen waren er 6 poorten.

- la Porte de Loire, die uitkeek op de 'Pont de Saint-Privé'. Deze brug werd in 1583 vervangen door een andere. De plaats van de brug is wel dezelfde gebleven;
- la Porte d'Allier, ofwel Porte du Marquis d'Ancre;
- la Porte Rosière en de poort de la Croix-Voisin, met hun uitgang naar rue des Halles;
- la Porte de l'Abreuvoir, nabij de parkeerplaats bij het VVV, place du Champ-de-Foire; (tegenwoordig de ingang van de rue Denfert-Rochereau.)
- la Porte Larnière, nabij de brug over de 'Vieille Loire'.

In 1525 vielen Italiaanse huurlingen de stad binnen en plunderden haar voorraden, waarbij 300 burgers het leven verloren. De schepenen, hun gezinnen hadden zichzelf ter beschikking gesteld van de graaf van Bellejoyeuse en werden daardoor gespaard. Onder de vluchtelingen uit het klooster Sainte-Claire, was er een kind van twee jaar, beschermd door zijn ouders: Guy Coquille.

Na deze catastrofe werd er een plan gemaakt om de stad te versterken en te beschermen tegen invallen.

In 1532 werd de stad opnieuw doel van huurlingen, maar dit keer was de stad beter voorbereid.

Maar er moest wel worden vastgesteld dat de oude stadswallen niet meer voldeden.

In 1535 kwam de inspecteur van vestigingswerken van het Koninkrijk, naar Decize en hij organiseerde de milite (hij benoemde ondermeer vijf inwoners tot kapitein).

In 1567 kocht de stad 1500 kogels, met een gewicht van in totaal 3500 pond. Maar er moest ook een nieuwe en

modernere fortificatie komen;

in 1593 zouden er twee driehoeksvestigingen worden gebouwd, stroomafwaarts van de stad.

Ook vriendschappelijke troepen passeerden de stad herhaaldelijk, gelukkig bleven plunderingen, verkrachtingen en moordpartijen uit. Maar dat betekende niet dat die passages van oa. de troepen van de Maarschalk van Cossé, die van de hertog van Anjou en de hertog van Maine ongemerkt aan

Decize

de stad voorbijgingen; bruggen, al versleten door overstromingen, hadden zwaar te lijden onder de zware kanonnen. Daarnaast draaide de stad op voor de kosten van voeding van soldaten en hun paarden. In 1572, en in 1578, richtten de schepenen klachten aan de koning waardoor de stad vrijstelling kreeg van het betalen van belasting.

Door dit tragische tijdperk, lijken de Decizois te hebben geleerd zichzelf te verdedigen; dat ze alleen op zichzelf konden rekenen.

Bij bedreigingen sloten zij de twee bruggen; de pestplag van 1619, La Grande Peur van 1789 waarbij Lodewijk XVI zich gedwongen zag om de Staten Generaal bijeen te roepen, de Bastille werd op 14 mei 1789 bestormd en kastelen werden in zomer van 1789 geplunderd. Drie eeuwen lang ervoeren de burgers van Decize een diepe afkeer voor het passeren van soldaten (veel klachten in 1632, 1689, 1695, 1697, enz...). Maar geen van de troepen die passeerden hebben zo veel schade aangericht als die van Bellejoyeuse. Echter, andere rampen zouden de stad overkomen.

Van de twee driehoeksvormige burchten die gebouwd zouden worden werd alleen de westelijke gerealiseerd tussen 1593 en 1605. Aan twee zijden werd er een toegangspoort geplaatst; "la poterne de la Croix-Voisin" en "la porte des Rosiers". Rondom werd een gracht (fossé) gegraven.

Op één van de hoeken werd een erkertoren aangebracht.

Veel later werd de gracht gedempt en getransformeerd tot privétuinen door de bewoners.

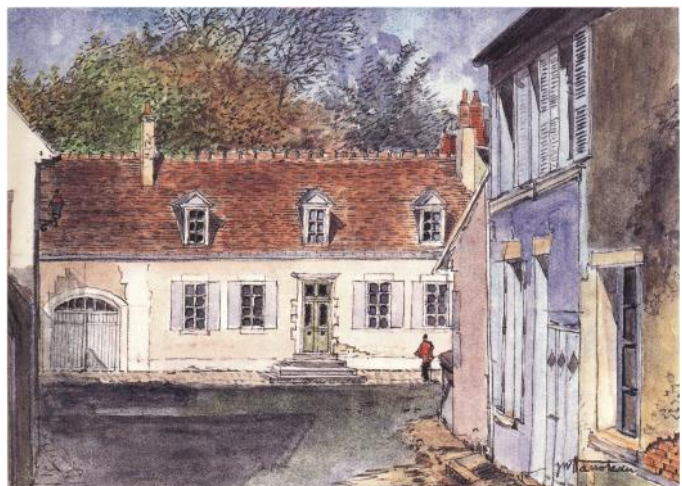
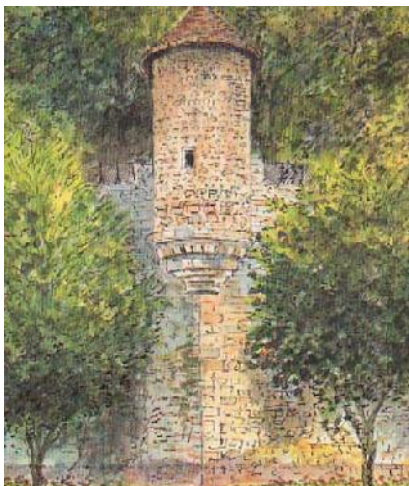
U vindt de versterkte muur terug in de driehoek place general Hanoteau, rue des Fossés en rue de Remparts.

Als u parkeert bij het VVV-kantoor, kunt u direct deze 'rue des fossés' inlopen (dit is het straatje recht tegenover het VVV). Via deze straat komt u bij een parkeerplaats die onderaan de vestingmuur ligt die tussen 1593 en 1905 is opgericht.

Achter de vesting ligt het pleintje 'Place Hanoteau'. Het is vernoemd naar generaal Louis Joseph Adolphe Hanoteau. Zoals uit het vorige stukje tekst misschien al is gebleken, heette het plein eerst "place de la Croix-Voisin". Midden op het plein stond een metalen kruis dat in 1887, na onenigheid tussen kerk en gemeente, is weggehaald en geplaatst bij de kerk.

In die tijd speelde het volgende: pastoor Deplaye weigerde de politie toegang tot de klokkentoren om in geval van nood de klokken te kunnen luiden. Hij ging zelfs zo ver dat hij de trap naar de toren liet verwijderen. De burgemeester liet toen een toren bouwen naast de klokkentoren zodat er een toegang was zonder dat men daarvoor de kerk moest betreden. Wellicht dat dit de reden was om het kruis van het plein te halen.

Eind 19^e eeuw werd het plein omgedoopt tot “place Voltaire” en vervolgens in “place Hanoteau”.

De familie Hanoteau is belangrijk geweest voor Decize en heeft zijn sporen verdiend in het leger, wetgeving en kunst.

Charles Constance Hanoteau, geboren in 1781, werd in 1801 geïnstalleerd als scheepvaartinspecteur in Decize. Daar trouwde hij met de dochter van een lokale handelaar.

Zij kregen twee zonen; Louis Joseph Adolphe (1814-1897) werd generaal in het leger en werd gezien als de expert op het gebied van Algerijnse betrekkingen en vaardig in zowel Arabisch als de plaatselijke dialecten. Het plein is naar hem vernoemd.

Zijn zoon Jean (1869-1939) was gedurende WO1 officier in het leger. Daarna deed hij historisch onderzoek in dienst van het ministerie van oorlog en dat van buitenlandse zaken. Hij publiceerde een twaalfstal werken, waaronder een gids van Decize (1938).

De zoon van Jean, Guillaume (1908-1985), was advocaat, acteur, journalist en schreef recensies over literaire werken en kunst. Hij was één van de oprichters van het weekblad ‘Paris-Match’.

Zijn zoon Jean Willem is een talentvol en bekend aquarellist en oa. verantwoordelijk voor de afbeeldingen in de gids over Decize.

De tweede zoon van Charles Constance, Hector (1823-1890) maakte furore als schilder van vooral landschappen en wordt gezien als één van de voortrekkers van de ‘school van de Nièvre’ in de 19e eeuw. Buiten het schilderen om, maakte hij zich ook verdienstelijk als burgemeester van Cercy-la-tour. De zoon van Hector, Marcel Adolphe (1868-1907) trad in het voetspoor van zijn vader.

U kunt het pleintje oplopen en via de trap aan de rechterzijde (langs het huis van de familie Hanoteau) terugkeren naar de vestingmuur.

Als u hiervandaan in de richting van de Loire loopt, ziet u, voordat u bij de brug bent, een restant van het verdedigingswerk dat in 1194 is neergezet door Pierre de Courtenay, kleinkind van koning Lodewijk VI en graaf van Nevers. Het kijkt uit over de Loire in de richting Moulins.

De brug is nieuw, gebouwd tussen 1955 en 1960, is vernoemd naar het 152^e regiment van de infanterie dat strijd heeft geleverd bij Decize en de stad heeft bevrijdt op 9 september 1944.

De oude brug, pont du Faubourg d'Allier, is opgeblazen ten einde de Duitsers de toegang tot de stad te ontfangen.

Voor de brug loopt u een klein stukje langs de Loire, langs de in de vestingmuur gebouwde huisjes (Rue du marquis d'Ancre).

U heeft in deze straat een mooi uitzicht over de Loire en de sluis naar de jachthaven van Decize. Aan het eind van het straatje slaat u linksaf in de richting van de laatst overgebleven toegangspoort van Decize, de ‘Porte du marquis d'Ancre’. De poort is ook gebouwd in de tijd van Pierre de Courtenay en gerestaureerd in 1468.

Het verhaal gaat dat Jean Bertrand naar Nevers afreisde om een kopie te maken van de bouwtekening van de ‘Porte du Croux’: de poort in Decize is echter een stuk bescheidener uitgevallen dan Jean in gedachten had. De poort was voorzien van een hekwerk dat elke avond werd neergelaten.

Decize

De naam van de poort is een raadsel want geen van de markiezen van Ancre hebben ooit iets van doen gehad met Decize.

Volgens (een niet al te serieuze uitleg van) de historicus Jean Hanoteau zou de poort zijn naam te danken hebben aan een alteratie van het Franse "maquis d'ancres", waarbij 'maquis' verwilderd struikgewas aanduidt en ancres staat voor ankers. De Loire stroomde langs de poort en de schepen meerden aan bij de poort waarbij de ankers verstrikt konden raken.

Naast de poort, op nr. 7 bevindt zich een groot herenhuis dat, gebouwd door de Heren van Laménay, al eeuwenlang toebehoort aan de familie Decray, een familie waaruit verschillende wethouders en burgemeesters van Decize zijn voortgekomen. De familie is ook eigenaar van de poort en verschillende andere gebouwen in Decize.

Een 50-tal meters verder gaat u rechtsaf, de 'Rue Jean Jacques Rousseau' in en komt u bij de trap die leidt naar de kerk van St. Aré.

De parochiekerk is opgedragen aan Saint Arégus, die van 548 tot 558 de 4e bisschop van Nevers was.

Het was de wens van Saint Aré om bij zijn overlijden, in een vissersboot de Loire af te zakken en daar begraven te worden waar de boot stopte. Volgens de legende ging de boot geheel tegen de verwachting in stroomopwaarts, naar Decize waar de heilige vervolgens ten grave is gelegd.

De kerk dateert oorspronkelijk uit de 11e eeuw en is sinds die tijd verschillende keren intensief hersteld. Ter ere van de heilige is er een dubbele crypte gebouwd onder het romaanse koor, op de plaats van een oude Gallisch-Romaanse tempel die stamt uit de Merovingische tijd (5e eeuw).

St. Aré is onderwerp geweest van een heuse cultus die heeft geduurd tot in de 15e eeuw. Na de revolutie, werden zijn relikwieën verspreid en deels teruggegeven in 1875, datum waarop zij werden geplaatst in een nieuwe kist. In de 19e eeuw lieten de schippers een kapel bouwen aan de rand van de Loire.

De crypte en het koor van de kerk zijn het oudst en stammen van het begin van de 7^e eeuw.

Het grootste deel is echter gebouwd in de 12^e eeuw. Het portaal is aangebracht in de 16^e eeuw en het schip is aangepast in de 19^e eeuw. Het enige romaanse deel dat nog zichtbaar is, is dus het koor. Het kruis dat is weggehaald door pastoor Deplaye staat aan de N-zijde van de ingang.

Op de foto is duidelijk het aangebouwde torentje te zien dat nodig werd om de klok te luiden.

Na het vertrek van de huurlingen in 1525, begon het herstel van de stad en deed zich in de kerk een wonder voor; een beeld van de Heilige Maagd dat in de crypte stond, zou zijn gaan bloeden.

Het beeld van de Maagd is tot aan de 2e WO onderwerp geweest van aanbidding door pelgrims. Het is niet duidelijk bij welke van de twee beelden (één uit de 15e en één uit de 16e eeuw) het wonder zich heeft voorgedaan. Eén van de beelden heeft een zwart hoofd, maar dat is een toevoeging van latere datum.

Aan één kant is de kerk gebouwd tegen de muur van het oude kasteel van Decize.

Op de avond van 27 februari 1842, tussen 20.00 en 21.00 uur zijn de muren van het oude kasteel, ondermijnd door tijd, met een vreselijk lawaai, ingestort. De muur viel tegen een zijde van de kerk waarbij een kleine (gotische) kapel bij het koor is vernield. Als het een paar uur eerder was gebeurd dan zouden er zeker levens te betreuren zijn geweest van meer dan tweehonderd mensen verzameld in de kerk. Het schip leed weinig schade; de stoel en een deel van het meubilair werden omgegooid; het dak en structuur zijn ondermijnd. De kerk St. Aré werd tijdelijk gesloten voor vieringen. De herstelwerkzaamheden aan de kerk duurden al met al 10 jaar.

Decize

Bij de kerk lag de begraafplaats, men moest om de kerk binnen te gaan eerst over de begraafplaats heen. Deze is na 1776 verplaatst naar Faubourg Saint-Privé, aan de oostzijde van de stad.

Bij het verlaten van de kerk gaat u verder in de Rue Jean Jacques Rousseau en linksaf naar de Rue de Guy Coquille. Aan het eind van de straat staat op nr. 51 (u loopt er tegenaan), het huis waar hij heeft gewoond.

Guy werd geboren én gedoopt op 11 november 1523. Zijn vader was graanhandelaar. Guy kreeg de mogelijkheid om te studeren en studeerde rechten op scholen in Orleans, Parijs en Padua (op dat moment één van de meest prestigieuze universiteiten van Europa). Hij werd advocaat en schopte het tot procureur van de Nièvre en raadgever van verschillende hertogen van Nevers.

Hij vertegenwoordigde de provincie bij staatsvergaderingen en werd door zowel koning Hendrik III als Hendrik IV gevraagd dienst te nemen, hetgeen hij weigerde (vanwege de intolerantie en vijandigheid aan het hof). Hij woonde in Decize tot aan de brand in 1559, waarna hij ging wonen op zijn chateau in Romenay (gemeente Dienne-Aubigny). Hij schreef gedichten, vertaalde uit de Griekse mythologie en schreef twee standaardwerken over het gebruiken en zeden in de Nièvre en over de historie van de Nièvre. Door zijn tijdgenoten werd hij "de verstandige, de wijze" genoemd.

Guy overleed op 11 maart 1603.

Hiervandaan loopt u naar het plein dat ook is vernoemd naar Guy, Place Guy Coquille. Aan het plein ligt het 'Hôtel de Ville', het gemeentehuis van Decize.

Eigenlijk was er pas sprake van een gemeentelijke vergaderplaats toen de wethouders in 1777 de beschikking kregen over een pand. Een gebouw, op de plaats van het huidige postkantoor werd aangekocht door de gemeente en deed bijna 150 jaar lang dienst als hotel de ville, vredespaleis en politiebureau.

In 1900 werden er plannen gemaakt voor een nieuw gemeentehuis, maar onvoorziene omstandigheden als de brug Faubourg d'Allier, het ziekenhuis, de reparatie van het gemaal..., allemaal zaken die voorgingen.

Uiteindelijk werd pas in 1911 het huidige Hotel de Ville geopend. Het oude gemeentehuis zou worden ingericht als 'Hôtel des postes', maar bleek in een dermate slechte staat dat er nieuw moest worden gebouwd. Onder andere door tussenkomst van de 1^e WO kon het huidige 'Hotel des Postes' pas in 1922, in gebruik worden genomen.

Op het plein is elke vrijdagochtend markt.

Prominent aanwezig is de klokkentoren die is opgedragen aan Guy. De toren is 33 meter hoog en draagt 3 klokken, waarvan de grootste 1300 kg weegt. Er was al sprake van een klokkentoren aan het eind van de Middeleeuwen. Daarna getuigde een reiziger Elie Brackenhoffer uit de Elzas van een tweede klokkentoren; "Op een toren, in de buurt van een klok staat geschreven: quid datur een Divis foelici optatque hora? (wat is de gift van de goden beter en gelukkiger dan de tijd?). Hieronder het wapen van de stad, een leeuw op gouden achtergrond. Met de tekst: Hostibus horrendus leo, sed mansuetus amicis (de Leeuw is verschrikkelijk voor vijanden en zoet voor vrienden)".

(Het wapen van Decize werd in 1383 toegekend aan de stad door de hertog van Bourgondië, Philip le Hardi en zijn vrouw Marguerite de Flandre; de Zwarte Leeuw van Vlaanderen omgeven door het symbool van Bourgondië: afwisselend rode en witte vierkantjes).

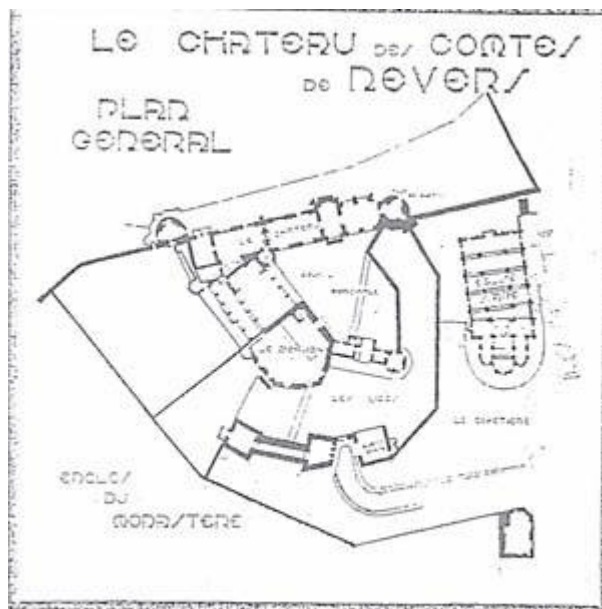
Aan de toren waren twee kapellen aangebouwd (een opgericht door de familie Coquille, de andere door de familie Sallonyer), die later werden vervangen door kraampjes. In 1848 besloot de gemeenteraad tot de bouw van de huidige toren. Op de toren zou een standbeeld worden geplaatst ter nagedachtenis aan Guy Coquille. Hij is te voet afgebeeld, in de kledij van een magistraat uit de tijd van Hendrik IV. Zijn houding is serieus als in overpeinzing. Het standbeeld is gemaakt door Louis Rochet.

Vanaf het plein, rechtsaf omhoog (weer) richting de kerk en dan linksaf de Rue Paul Bert in.

Aan het eind van deze straat vindt u de resten van het oude ziekenhuis met zijn mannen- en vrouwenafdeling.

Het straatje rechts leidt naar de school die is ingericht op het oude kasteelterrein. Links van de school is het beeld van Maria zichtbaar dat daar werd neergezet door de graaf van Dreux-Brézé ten tijde van herstelwerkzaamheden.

Het kasteel stamt waarschijnlijk uit de 12e eeuw, maar bij opgravingen in de buurt van de Rue de Lakanal, werden resten gevonden van een fundering uit de Gallo-Romeinse tijd en de muur die de kerk omgeeft is een overblijfsel van wat misschien ooit een monumentale constructie is geweest. Guillaume II, graaf van Nevers is rond 1140 begonnen met de bouw van een kasteel. Pierre de Courtenay is daarmee doorgegaan (1194).

Plan du château de Decize par J. Georges

Volgens Nicolas de Nicolay (Algemene beschrijving van de Bourbonnois, 1566), zou het primitieve kasteel zijn uitgebreid door John dit Tristan, zoon van St. Louis. Hij werd graaf van Nevers door zijn huwelijk met Yolande van Bourgondië (1266-1270).

Het algemene plan van het kasteel, de fundering en de locatie van de torens kunnen dateren uit de 12^e en 13^e eeuw.

Tussen 1357 en 1405 hebben er diverse, maar weinig ingrijpende wijzigingen plaatsgevonden aan het kasteel.

Documenten die deze verbouwingen beschrijven, geven ons informatie over de opbouw van het kasteel, dat bevatte:

- een kapel, weggestopt in een toren
- een binnenplaats, gelegen boven de boomgaard (huidige binnenplaats van het oude hospice), een olijfpers, een open ruimte die misschien ook openbaar was voor de inwoners van de stad (in de 18e eeuw was er nog steeds sprake van een klein plein gelegen in de Cartarot: 'Le cul du marché'.

- een gevangenis, in zeer slechte staat, gevestigd in een gebouw met landbouwbestemming, de koeienstal.

- een keuken buiten de muren

- een ophaalbrug,

Decize

- twee torens genaamd: Languine, dicht bij de nieuwe hal toren en Espringuelle (een espringale of espingole was een machine waarmee grote pijlen konden worden gelanceerd),
 - de woontoren, bestond uit een kamer beneden (waar de kasteelheer woonde), en een kamer boven voor de wacht.
 - in de appartementen voorbehouden aan de graaf, was een kamer voor de bisschop (waar Philippe le Hardi, hertog van Bourgondië, wellicht heeft geslapen), een kamer voor de kinderjuf, een kamer die pausenkamer heette [het zou interessant zijn te weten of er ooit een paus een dag in Decize is gestopt];
 - Men weet zelfs wat details van het meubilair van de oude salon: er waren een flessenkast, een bordenkast, een buffet, een tafel, twee schragen, en vlakbij kamers voor het gemak (toiletten).
- In 1357 werd het kasteel de woonplaats van kapitein Pierre de Chandieu en zijn garnizoen.

Van 1395-1405 de woonplaats van Jean de Vaux, ook eigenaar van het leengoed van Germancy (net buiten Decize, op de weg naar Moulins sur Allier, aan de rechterkant), en in 1405 die van Etienne des Epoisses bijgestaan door luitenant Jean de Ganay.

Het kasteel was, zonder twijfel, een uitgestrekt en schitterend landgoed, aangezien Bonne d'Artois, weduwe van Philippe, graaf van Nevers (gedood in de rampzalige Slag bij Azincourt), als goede partij werd gezien voor een huwelijk met Philippe le Bon, hertog van Bourgondië (1424). Op hun huwelijksdag kwamen afgezanten van de hertog van Bretagne de voorbereidingen van een alliantie aankondigen, een alliantie die ertoe zou leiden dat de Engelsen van Franse bodem verjaagd zouden worden. Bonne d'Artois had al haar voorliefde voor Decize; in 1419 stichtte zij het klooster van de zusters van Sainte Clair. Al snel koos ook haar nieuwe echtgenoot voor deze prinselijke residentie.

In de volgende eeuw, liet gravin Marie d'Albret meer luxe aanbrengen in het huis, waaronder een galerie.

Tot het eind van de 17e eeuw had het kasteel beroemde gastheren/vrouwen, waaronder waren :

- op 23 octobre 1630 Louis XIII,
- op 27 octobre 1630 Richelieu en Marie de Médicis,
- in 1643 Louis XIV (op 4-jarige leeftijd),
- in 1646 Gaston d'Orléans, oom van de nieuwe koning,

Aanzicht van het kasteel vanaf la Boire.

Decize

In 1648 werd François de Bonnavy, heer van Voumas, als gouverneur van het kasteel van Decize aangesteld door Charles II de Gonzaga, de benoeming werd bevestigd door brieven van Louis XIV. Charles II had een autoritair en wraakzuchtig karakter waarmee hij snel de notabelen van Decize tegen zich in het harnas hielp die dan ook spoedig zijn vertrek eisten. In het hele Koninkrijk waren de adel en de parlamentsleden rusteloos; tussen 1648 en 1653 komt het tot een opstand tegen kardinaal Mazarin en regentes Anna van Oostenrijk (La Fronde). François de Bonnavy besloot tot een staat van beleg in Decize, waarbij hij de burgerlijke milite dwong wacht te lopen op de wallen; de poorten moesten elke avond vergrendeld worden en hij eiste dat de sleutels bij hem werden ingeleverd.

De gouverneur en luitenant-generaal van de provincie, Alexandre de Saint-André Montbrun, probeerde om de Decizenaren en hun gouverneur te verzoenen, maar dit mislukte. De affaire liep door tot februari 1652 toen de commissaris van de Koninklijke Artillerie, graaf de Bussy-Rabutin, nieuwe gouverneur van de Nivernais, kwam om het kasteel inspecteren, hij telde munitie, kruit en kanonnen (zes kanonnen, zestien gietijzeren uitbreidingen en 500 kogels van dat kaliber) die hij liet meevervoeren uit Decize ten einde de vesting van Mont-Rond, in de Berry, te belegeren. Het kasteel was ontdaan van alle artillerie en zonder enige wijze van verdediging had het kasteel niet langer behoefte aan een gouverneur.

In de 18e eeuw woonden de hertog van Nevers (familie Mancini) liever in Parijs dan in de Nièvre, ze negeren het kasteel dat daardoor minder en minder wordt gehandhaafd en waarvan de torens tot ruïne vervallen.

In 1736, werden slooptroepen bijeengeroepen om de stenen uit de muren en torens te breken. Per boot werden grote stenen vervoert naar Châteauneuf-sur-Loire, waar er een scheidingsmuur mee werd gemaakt.

In 1778 verkocht de hertog Louis Jules

Balmoral Mancini dat wat er overbleef van het kasteel van Decize aan zijn vertrouwensman Pierre Douette. De tuinen en bedrijfsgebouwen zijn stuk voor stuk verkocht.

Pierre Douette had een nieuw gebouw, met gevel op de Loire herbouwd. Een paar torens en muren zijn gespaard door de slopers (Zuidoost-vleugel).

Na het huwelijkfeest van Marianne Douette werden de rechten van het kasteel doorgegeven aan de familie Mouzat.

Op 18 juni 1840 verkochten de erfgenamen van Mouzat het kasteel aan de markies van Raigecourt, de nieuwe heer van Germancy.

In 1846 verkoos hij het om het woongedeelte en de binnenplaats van het kasteel te verkopen aan de stad Decize, mits zij het zouden gebruiken als ziekenhuis en een school voor meisjes beheert door de zusters van liefde van Nevers. Toen aan de voorwaarden van deze toewijzing niet werd voldaan doordat de gemeente weigerde de nonnen te betalen, bleef de markies van Raigecourt eigenaar. Hij richt de school en het ziekenhuis in.

Aan het begin van de 20e eeuw, na de scheiding van kerk en staat, besloot de stad Decize een nieuw ziekenhuis te bouwen buiten het oude kasteel, in een gebouw tussen de Rue des Fossés en de brug du Faubourg d'Allier. Het ziekenhuis werd geopend in 1908 en deed dienst tot de 2e WO.

De school van de zusters werd tijdelijk gesloten in 1903. De nieuwe eigenaar van het kasteel en de École Sainte-Marie, graaf van Dreux-Brézé, doet een beroep op de nonnen van de congregatie van de voorzienigheid van la Pommeraye die instemden met de nieuwe verordeningen en stellen de school onder leiding van mej. Serger (zuster Wilfried).

Om het religieuze karakter van de oprichting te bevestigen, plaatste de graaf van Dreux-Brézé, op de top van de laatste toren, een beeld van de Maagd Maria, dat Decize en het omliggende platteland domineert.

In juni 1992 werd er een vereniging opgericht die zich tot doel stelde de verdedigingsmuren rondom Decize en het kasteel en zijn gebouwen, veilig te stellen en mogelijk te restaureren.

Op 8 juli 1994 werd er een begin gemaakt met de werkzaamheden; een ingestorte muur werd hersteld.

Tussen 1998-1999 werd er een metalen trap aangebracht naar het beeld van Maria, een deel van de zuidmuur hersteld en een toren veilig gesteld.

Als u hiervandaan iets terugloopt en rechtsaf slaat, komt u in de Rue de Lakanal. Aan het eind slaat u linksaf, de Rue Marguerite Monnot. Hier bevindt zich het Couvent des Minimes, het klooster van de Franciscaner minderbroeders, het gebouw dat zo dominant boven de stad uittorent als u die benadert vanuit Thianges.

In 1026 werd de eerste priorij in Decize gesticht; de Benedictijner priorij St. Petrus, afhankelijk van de abdij St. Germain van Auxerre. In de 11^e en 12^e eeuw werd vervolgens de muren gebouwd voor een klooster. Echter deze werden vernield door de brand die Decize in 1559 platlegt.

De priorij werd in 1621 opnieuw opgebouwd door Franciscaner monniken. Op 17 juni 1626 stortte de kerk van de priorij in. In 1669 werd het nieuwe klooster ingewijd door mgr. Vallot, bisschop van Nevers.

Toen in 1790 de laatste 10 monniken het klooster verlieten, werd de gemeente eigenaar van het klooster en zij vestigden er kantoren, een rechtbank en een gevangenis. Verschillende ruimten werden verhuurd aan een kroegbaas (café Belle-vue).

In 1793 werd de klokkentoren van het klooster vernield door revolutionairen.

In 1855 stichtte een groepering van katholieke lekenbroeders (les Frères maristes des écoles ofwel Petits Frères de Marie) een privéschool voor jongens in Decize. De toenmalige priester hield een inzameling teneinde het klooster te kunnen kopen. In 1860 kon hij een kostschool openen die heeft bestaan tot 1965.

Tijdens de 1e WO was de bovenverdieping in gebruik als militair hospitaal.

In de 20e eeuw werd het kerkgedeelte in tweeën verdeeld, waardoor er ruimte ontstond om een theater (later bioscoop) te vestigen.

De bioscoop en het dak van de kerk werden verwoest bij een brand in november 1979.

In 1983 werd het gebouw gerestaureerd en in gebruik genomen als bejaardenhuis. Het gebouw en de tuinen zijn niet open voor publiek.

De oude kerk is tegenwoordig in gebruik als expositieruimte; Salle Olga Olby.

Olga Hrschanovskaia, dochter van Poolse ouders, werd geboren in Kichinev (in het huidige Moldavië) op 14 april 1900. In 1919 ging zij naar de school voor de kunst in Kichinev. Voordat zij zich uiteindelijk vestigde in Parijs, bezocht ze scholen in Boekarest en Berlijn. Daar ging ze werken onder het pseudoniem Olga Olby. In 1924 nam ze de Franse nationaliteit aan. Na haar huwelijk met dr. Yves Dommartin verhuisde ze naar de Nièvre. Tussen 1950 en 1953 schilderde ze de binnenmuren van de kerk in St. Leger-des-Vignes. In 1973 verhuisde ze naar Bretagne waar zij in 1990 komt te overlijden. Als hommage is de oude kerk naar haar vernoemd en in

gebruik genomen als plaats voor exposities en concerten.

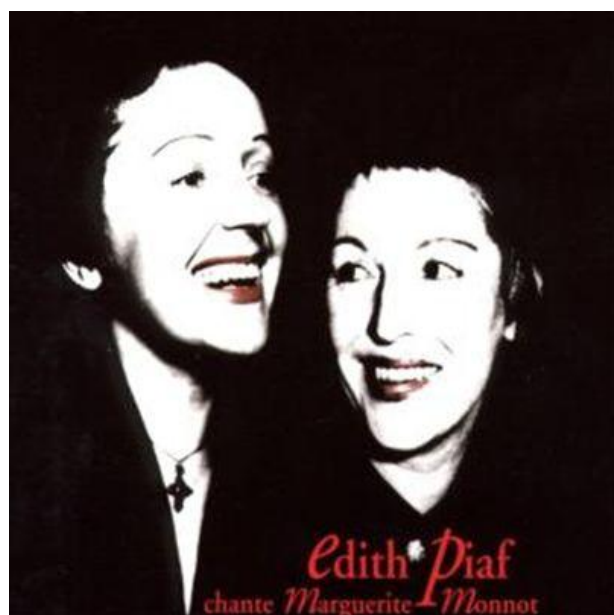
camping Le Bois Vieux

Decize

De straat waar u nu staat, is vernoemd naar Marguerite Monnot. Zij werd geboren op 28 mei 1903 en het gezin verhuisde in dat jaar naar het huis tegenover de école maternelle. Het huis draagt een plaquette met haar naam en staat aan het andere eind van de straat. Het huis stamt uit het begin van de 19e eeuw en heette 'Le vieux logis'. Het huis werd begrensd door de gevangenis van de baronnen van Nevers aan de ene zijde en het klooster van de arme Clarissen (opgericht in 1419 door St. Colette op het land afgestaan door de gravin van Nevers) aan de andere zijde. In 1790, verlieten de nonnen het klooster dat werd verkocht. De bijbehorende kerk werd afgebroken in 1899. Er zijn vrijwel geen overblijfsel van dit klooster dat stond op de plaats van de huidige école maternelle.

Marguerite (liefkozend Guite) had muzikale ouders en het kon bijna niet anders of zij was ook muzikaal. Al op 3-jarige leeftijd schrijft zij de muziek voor een pianostuk "Bluette". In 1908 treedt ze voor het eerst op voor publiek met een stuk van ozart. Tussen 1912 en 1918 geeft ze verschillende concerten in Nevers en Parijs, een ervan voor Camille Saint-Saëns. Van 1918 tot 1922 studeert zij aan de muziekschool in Parijs.

In 1936 ontdekte zij, samen met vriendin Annette Lajon, tijdens een optreden de stem en het talent van Édith Giovanna Gassion, Edith Piaf. Het is het begin van een 23-jarige samenwerking.

Piaf werd geboren in Parijs op 19 december 1915. Piaf is bargoens voor "mus". Haar 'beschermers' en naamgever, Louis Leplée eigenaar van het cabaret "Le Gerny's", hoorde haar in 1935 zingen en herkende een talent. Piaf maakte echter een verkeerd gebruik van haar stam, zong hard en rauw. Hij vroeg haar om in zijn club te komen zingen, waardoor hij kon waken over Piaf die anders haar stem zou blessen. Hij gaf haar de naam 'musje'.

'Pap' Leplée, zoals zij hem noemde, werd in 1936 vermoord en Piaf dreigde in verkeerde kringen terecht te komen. Daar werd ze uit gered door Guite.

Nast musicals schreef Marguerite de muziek voor veel van de chansons van

Piaf, waarbij de teksten werden aangeleverd door Piaf en Yves Montand. Zo schreven ze samen in 20 jaar, tekst en muziek voor 113 chansons.

Het bekende 'Milord' is geschreven door Marguerite, met de tekst van Georges Moustakis.

Vanaf het moment dat Charles Dumont de tekst schreef voor 'Non, je ne regrette rien', besloot Piaf 11 nummers van Marguerite uit haar show in het Parijse Olympia en vervangt deze door chansons van Dumont. Het is een klap in het gezicht van Marguerite want het was een donderslag bij heldere hemel. Waarschijnlijk was een en ander Piaf ingegeven om de controle in handen te kunnen houden en jaloersheid op Marguerite die ook succesvol bleek zonder Piaf. De musical 'Irma la Douce', geschreven door Marguerite, maakte furore, evenals haar echtgenoot, Paul Péri.

Toen Marguerite ziek werd, herinnerde ze zich een uitspraak die een waarzegster ooit aan haar had gedaan: "zij zou sterven op de operatietafel", waardoor ze afzag van ziekenhuisopname. In plaats daarvan kreeg ze antibiotica.

Twee weken later moest ze, door ingrijpen van haar echtgenoot, toch worden opgenomen. Tijdens de rit naar het ziekenhuis in Parijs, raakte ze in coma. In het ziekenhuis werd ze direct geopereerd. Ze komt op de operatietafel te overlijden als gevolg van een acute buikvliesontsteking. Het is dan 12 oktober 1961.

Marguerite Monnot werd op 14 oktober 1961 begraven op de begraafplaats van Decize.

Decize

Vanaf het pleintje voor het huis van Marguerite Monnot, loopt u (naar beneden) richting de Loire, de Rue du grenier à sel in. U volgt deze straat tot de 'Place Saint-Just'.

Un grenier à sel, ofwel een zoutschuur, was een magazijn dat sinds 1342 in gebruik was voor de opslag van zout. Zout mocht in die tijd gebruikt worden om belasting mee te voldoen.

In de 13e eeuw werd er belasting ingesteld in plaats van feodale afdracht van goederen en manschappen in geval van een oorlog. Deze afdracht was alleen nodig in oorlogstijd, maar belastingen werden altijd geheven. Het permanente karakter van de belastingen bracht en hield een 'professioneel' leger op de been. Belastingen werden geheven op wijn, zout en tarwe en waren extreem impopulair. Na de instelling van belastingen volgden – oh wonder – verhoging na verhoging.

De meer machtige feodale – lokale – heersers waren tegen de verhogingen. Totdat ze de helft daarvan mochten houden. De minder machtigen eisten een derde of een vierde deel. In 1286 was de Gabelle (zouttax) een algemene goederenbelasting en tegen de 15e eeuw werd hij geclassificeerd als één van de voornaamste landelijke heffingen.

Het land werd verdeeld in 30 regio's zodat ambtenaren het zout goed konden reguleren. Er werden prijzen vastgesteld, belastingen geheven en opslagplaatsen gebouwd. Tal van regels volgden waaronder deze: iedere man, vrouw en kind ouder dan 8 jaar was verplicht om een bepaalde hoeveelheid zout te kopen tegen een door de koning vastgestelde prijs. Of ze het nu nodig hadden of niet. Reizigers werden continue ondervraagd en bagage werd op zout nagezocht. Mensen die de grens over gingen voor goedkoper zout of illegaal handelden in zout en gepakt werden, wachtte een lot als galeislaaf.

Hoe verder van de zoutwinning je woonde, des te meer je moest betalen voor het zout. Hoewel het een proportionele belasting (waarbij ieder inkomen met hetzelfde percentage belast werd) moest zijn, waren er enorme verschillen. Zo betaalden de high and mighty en de geestelijkheid niets terwijl een doorsnee gezin een maandsalaris kwijt was aan de zoutbelasting.

Dit staatsmonopolie op zout en het steeds verder uitknijpen van de burgers leidde tot opstanden van 1542 tot 1548. In Bordeaux werden belastinginspecteurs vermoord en hun huizen platgebrand. Het Franse centrale gezag stuurde duizenden troepen die de bevolking terroriseerden. De staat van beleg werd afgekondigd en men probeerde de oude situatie te herstellen. Maar erg nerveus geworden van deze opstanden, besloot Henri II de zoutbelasting niet langer af te dwingen.

Plein Saint-Just is het eind van de rondtoer door Decize.

U bent weer aangekomen op het punt van vertrek. Louis Antoine Léon de Saint-Just werd op 25 augustus 1767, als zoon van Léon Saint-Just, een cavalerie-officier en Marie-Ann Robinot, de dochter van een welgestelde notaris, geboren in Decize.

Hij was een jonge, koelbloedige, bevlogen, consequent of uitermate fanatiek politicus, die acht maanden na zijn eerste optreden in de Nationale Conventie werd benoemd in het regeringscomité en daarmee één van de hoofdfiguren werd tijdens de Franse Revolutie en in het bijzonder van het Schrikbewind. Hij zou als co-auteur binnen enkele weken een nieuwe constitutie, de Franse Grondwet (1793), een compleet hervormingsplan voor het leger en een nieuw onderwijsstelsel

hebben ontworpen maar werd op 28 juli 1794, op 26-jarige leeftijd onthoofd. Samen met 23 anderen, waaronder Robespierre en Couthon, werd hij op het schavot ter dood gebracht in Parijs. Saint-Just was de enige die in die vooravond op eigen kracht het schavot opklom. Van hem kwam de uitspraak dat niet de gevangenen vol moesten zijn, maar de kerkhoven vol moesten liggen en de revolutie enkel zou slagen middels een zee van bloed. Het plein is ontstaan tussen 1774 en 1778. Om toegang te krijgen tot de nieuwe brug, werden huizen afgebroken, huizen die in bezit waren van de grootvader van de vrouw van Saint-Just, Leonard Robinot.

Decize

De oude haven aan de Loire was al in de 16^e eeuw in slechte staat. Het huidige huizenaanbod op het plein stamt van rond 1857. Op het plein, met de rug naar de Vieille Loire aan de linkerzijde, is een buste van Saint-Just geplaatst. In het verleden was er ook een fontein op dit plein (de eerste stamde uit 1892, de tweede uit 1991).

Achter u bevindt zich de brug over de Vieille Loire, nu een doodlopende tak van de rivier maar vroeger een doorgang die Decize omsloot. De eerste steen werd gelegd in 1775 door Guillaume Godard, de eerste burgemeester van Decize (van 1772 tot 1779) en tevens raadgever van de koning. De brug was klaar in 1783.

Deze burgemeester heeft ook de bomenlaan, 'le promenade des halles', laten aanleggen als werkvoorziening voor de armen tijdens een periode van hongersnood. Van de toen geplante platanen staan er nu nog steeds een aantal.

De brug bestond uit 11 bogen waarvan er gedurende een periode van twee eeuwen een aantal zijn vervangen door hout. De steunmuren van de brug maakten kades en nieuwe wegen mogelijk. In 1894 is de brug vergroot, waardoor er een trottoir aangelegd kon worden en werden de stenen bogen vervangen door metaal. Zoals al eerder was gedaan, werd ook in de nacht van 17 op 18 juni 1940 werd de eerste boog aan de stadszijde vernield om de invasie van de Duitsers te beletten. Deze kant van Decize was in het verleden de drukke zijde, waar ook de haven lag. Aan het begin van de 19e eeuw, toen de doorgang van het Canal Latéral à la Loire naar het Canal du Nivernais belangrijker werd, is deze tak van de Loire (nu de Vieille Loire) afgesloten met een dijk en slijt zij langzaam dicht.

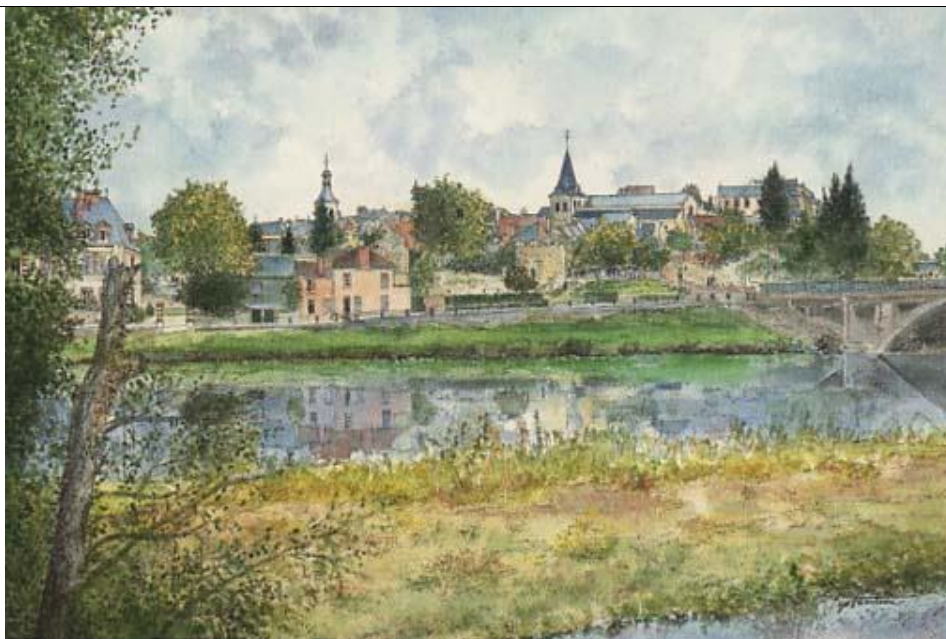
campin

Vieux

Het is zeker ook de moeite waard om even de Promenade des Halles, de in 1773 aangelegde platanenlaan in te lopen. Mat enige regelmaat zijn er fototentoonstellingen in de laan.

Daarnaast bevindt zich aan het eind van de promenade, de lokale picknickplaats, met een alleraardigst restaurantje aan de Loire.

Decize

Vue de l'île de Decize,
1832
Huile sur toile – 36,5 x
53,5 x 64,5 cm
Musée de la Loire - COP
1024
Don 1991

la_chen_pierre

www.delcampe.net

Vieux

123. — LE SITE DE DECIZE.

La ville s'est dédoublée en se développant. La vieille agglomération est située entre les deux bras de la Loire, entre deux ponts; la ceinture des anciens remparts est encore visible. La nouvelle agglomération s'est transportée auprès du canal du Nivernais, du port, de la gare (à gauche, Est), indiquant la fonction nouvelle de carrefour de circulation.
— Ph. M.R.L. (juin 1954).

L.L.4 DECIZE.

Vue prise du Pont d'Allier

Vieux

DECIZE — La Place St-Just

1956

Bois Vieux

NotreFamille.com Pour tous les Decizois, il est un oisif ami Faisant la police sans le moindre ennui ; Veillant à tout, très frais et fort bien nourri, À cheval sur la loi, il est sans ennemi ! Habillé, décoré, armé en militaire, Admirez sa façon et sa mine aillière. Malgré son air tarouche et autoritaire, Pour les petits et les grands, n'est jamais trop fier ! Bonnes gens sur son ton ne le jugez donc pas, Car c'est un vieux roublard ; jobard ? il ne l'est pas, Des gros malins moqueurs, il rigole tout bas Puis d'un pas cadencé il s'éloigne Thomas. DECIZE. — Un agent zélé.	

camping Le Bois Vieux